

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 84 ust. 1, ust. 9 i ust. 11 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych zobowiązał E. K. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 maja 2012 roku do 31 stycznia 2015 roku 28 lutego 2013 roku w kwocie 17 767,03 zł oraz odsetek za okres od 26 maja 2012 r. do 13 lutego 2015 r. tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 3 037,85 zł.

/decyzja - k. 132-132 odwrót akt ZUS/

W dniu 2 marca 2015 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie E. K. od powyższej decyzji. Odwołująca wskazała, że w okresie objętym decyzją, nie była ona opiekunem prawnym A. D., gdyż opiekę prawną nad nią sprawowali A. i W. B. (1). E. K. podkreśliła, że Sąd Rejonowy w Skierniewicach w dniu 26 marca 2010 r. ustanowił ją opiekunem prawnym dla A. D., która posiadała prawo do renty rodzinnej po zmarłym ojcu J. D.. W dniu 8 kwietnia 2010 r. pomiędzy (...) Bankiem (...) , a A. D. reprezentowaną przez odwołującą, zawarto umowę rachunku bankowego. Od tego momentu ZUS przekazywał należne A. D. świadczenie na to właśnie konto. Odwołująca podniosła, że świadczenie z tytułu renty rodzinnej nigdy nie wpływało na jej konto i tym bardziej z niego nie korzystała. E. K. wskazała ponadto, iż wszystkie środki należne A. D. wpływają na konto, którym, od chwili ustania opieki prawnej, odwołująca nie może zarządzać. Odwołująca podniosła, że w dniu 17 sierpnia 2012 r. złożyła rezygnację z opieki prawnej nad A. D., a opiekunami prawnymi małoletniej zostali A. i W. B. (1). Od momentu zmiany opiekuna prawnego odwołująca nie posiada prawa do zarządzania majątkiem małoletniej. Skoro małoletnia otrzymała świadczenie na własny rachunek bankowy brak jest podstaw do uznania, że środki finansowe w kwocie 17 767,03 zł zostały nienależnie pobrane przez E. K. i tym samym organ rentowy nie może żądać zapłaty odsetek. E. K. wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji.

/odwołanie - k. 2-3 oraz uzupełnienie odwołania k.9-11/

W odpowiedzi na odwołanie, która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 3 kwietnia 2015 r. wniósł o jego oddalenie. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, że odwołująca w dniu 8 kwietnia 2010 r. złożyła w organie rentowy wniosek o przekazywanie renty rodzinnej należnej A. D. na konto w banku, a decyzją z dnia 14 kwietnia 2010 r. organ rentowy podjął wypłatę świadczenia na wskazany rachunek. Na skutek weryfikacji danych i po otrzymaniu informacji z Sądu Rejonowego w Skierniewicach ustalono, że E. K. była opiekunem prawnym A. D. w okresie od 26 marca 2010 r. do 17 kwietnia 2012 r. i nie poinformowała organu rentowego, że nie jest już jej opiekunem prawnym. Organ rentowy wskazał, że E. K. była dysponentem rachunku bankowego, a co istotne ten nie został zamknięty. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił ponadto, iż W. B. (1) wniósł o przekazanie A. B. należnej jej renty rodzinnej po jej zwrocie przez E. K.. Organ rentowy wskazał, że odwołująca powinna zwrócić należną kwotę wraz z odsetkami, gdyż każdego miesiąca bezpodstawnie dysponowała ona środkami z państwowego funduszu ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy podniósł, że z pisma złożonego przez W. B. (1) wynika, że A. B. (1) nie dysponowała należną jej rentą w okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji, a nadto, iż W. B. (1) wniósł o przekazanie A. B. należnej jej renty po jej zwrocie przez E. K.. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że decyzją z dnia 5 marca 2015 r. organ rentowy podjął od dnia 1 lutego 2015 r. wypłatę renty rodzinnej dla A. B. na rachunek bankowy wskazany przez T. B.. Organ rentowy wskazał, że sprawa E. K. została przekazana do Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Trybunalskim w związku z podejrzeniem popełnienia przez nią przestępstwa na szkodę Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

/odpowiedź na odwołanie - k.12-14/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. D. (po dniu 17 kwietnia 2012 r. nosząca nazwisko B.), urodzona (...), posiada prawo do renty rodzinnej po zmarłym J. D. (oprócz niej do renty upoważniony jest jej małoletni brat).

/okoliczność bezsporna/

W dniu 26 marca 2010 r. E. K. została ustanowiona opiekunem prawnym A. D..

/okoliczność bezsporna/

Na mocy umowy rachunku konta oszczędnościowego z dnia 8 kwietnia 2010 r. zawartej pomiędzy (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną, a A. D. (tj. posiadaczem rachunku) i E. K. (tj. jej przedstawicielem ustawowym), Bank zobowiązał się do prowadzenia indywidualnego rachunku oszczędnościowego na rzecz posiadacza rachunku. Na mocy punktu 6 umowy opiekun prawny został upoważniony do dysponowania rachunkiem. Z treści umowy (tj. pkt 9) wynika również ,że realizacja dyspozycji wpłaty/wypłaty następuje w dniu złożenia dyspozycji w Banku. Umowa została zawarta na czas nieoznaczony.

/umowa rachunku oszczędnościowego k.6 – 6 odwrót/

Decyzją z dnia 14 kwietnia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podjął wypłatę renty rodzinnej przysługującej A. D., zgodnie z wnioskiem opiekuna prawnego E. K., na wskazany przez nią rachunek bankowy.

/decyzja k.102 akt ZUS/

Decyzją z **dnia 5 marca 2015 r.** Zakład Ubezpieczeń Społecznych podjął od 1 lutego 2015 r. wypłatę renty rodzinnej dla A. B. na rachunek bankowy wskazany przez T. B. (wniosek z dnia 10 lutego 2015 r.).

/decyzja k.149 akt ZUS/

W **październiku 2011 r.** A. D. została oddana w pieczę rodzicielską W. B. (2) oraz A. B. (2) , a do pełnej adopcji doszło w kwietniu 2012 r. W. B. (1) miał świadomość ,że środki należne małoletniej A. z tytułu renty rodzinnej wpływają na jej konto , ale z uwagi na znaczą odległość między miejscem zamieszkania , a miejscowością gdzie było prowadzone konto (tj. S.) nie podejmował żadnych kroków w tym zakresie. W styczniu 2015 r. W. B. (1) postanowił uregulować sprawy związane z ww. rachunkiem bankowym i tym zakresie podjął stosowne działania. Wspólnie z E. K. W. B. (1) sprawdził stan konta , a z jego historii wynikało ,że nie było na nim żadnych ruchów poza wpływem środków należnych z renty rodzinnej. E. K. nie dokonywała wypłat z rachunku bankowego , którego posiadaczem była małoletnia A.. Ww. rachunek bankowy został przepisany na W. B. (1) (w momencie przepisania na rachunku widniała kwota ponad 28 000,00 zł). Na rachunku nie stwierdzono braków co do kwoty świadczenia należnej małoletniej A. za okres od maja 2012 r. do stycznia 2015 r. We wskazanym okresie W. B. (1) oraz A. B. (2) nie mieli potrzeby pobierania środków należnych A. , gdyż ta pozostawała na ich wyłącznym utrzymaniu. Złożenie wniosku przez W. B. (1) o zwrot należności wynikało z faktu ,iż w związku z zaistniałą sytuacją i świadomością , **że E. K. nigdy nie pobrała należności** , W. B. (1) chciał pobrać środki , przekazać je E. K. , aby ta zwróciła je organowi rentowemu.

/ **zeznania świadków W. B. (1)** min.00:03:04 – 00:26:04 oraz **A. B. (2)** min.00:27:56 – 00:38:16 protokołu rozprawy z dnia 30 czerwca 2016 r. , płyta CD k.122/

E. K. była opiekunem dzieci w placówce wychowawczej , gdzie przebywała A. D..

/okoliczność bezsporna/

Zgodnie z praktyką panującą w placówce wychowawczej , dziecku posiadającemu prawo do środków pieniężnych zakładano konto w banku.

/zeznania wnioskodawczyni min.00:01:24 – 00:09:20 protokołu rozprawy z dnia 26 września 2016 r. , płyta CD k.135 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:35 – 00:17:24 protokołu rozprawy z dnia 13 stycznia 2016 r. , płyta CD k.48/

Do stycznia 2015 r. E. K. nie poinformowała Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o fakcie zaprzestania sprawowania opieki nad małoletnią A. , gdyż spodziewała się , że wszystkie formalności zostaną dopełnione przez W. i A. B. (2) – czyli nowych opiekunów A. . **Wnioskodawczyni nigdy nie pobrała kwot piędźnych z ww. rachunku bankowego.**

/zeznania wnioskodawczyni min.00:01:24 – 00:09:20 protokołu rozprawy z dnia 26 września 2016 r. , płyta CD k.135 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:35 – 00:17:24 protokołu rozprawy z dnia 13 stycznia 2016 r. , płyta CD k.48/

Postanowieniem Komisariatu w Tuszynie z dnia 18 czerwca 2015 r. umorzono dochodzenie w sprawie popełniania przez E. K. przestępstwa na szkodę Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. **Z treści uzasadnienia wynika ,że z konta jakie E. K. założyła swojej podopiecznej nigdy nie wypłacała żadnych środków , a ten fakt potwierdził W. B. (1).**

Postanowienie zostało zatwierdzone przez Prokuraturę Rejonową w Piotrkowie Trybunalskim .

/postanowienie k.57 – 58/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach sądowych oraz aktach rentowych dokumentów , a także w oparciu o zeznania świadków: W. i A. B. (2), rodziców adopcyjnych A. – B., oraz wnioskodawczyni. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie czy E. K. nienależnie pobrała rentę rodziną należną A. D. za okres od dnia 1 maja 2012 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z **art. 68 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku , poz.887 z późn. zm.) renta rodzinna przysługuje dzieciom (własnym, drugiego małżonka i przysposobionym):

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

W myśl **ust. 2 art. 68**, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Ponadto w myśl **art. 138 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Zgodnie zaś z **ust. 2 pkt 1** cyt. przepisu za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się świadczenia wypłacone, mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

W ustępie 4 i 5 cytowanego przepisu ustawodawca określił, za jaki okres można skutecznie żądać zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. I tak nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących

ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Zgodnie z **art.84 ust.1** ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 963 z późn. zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Zgodnie zaś z **ust.2** za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania.
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, że decyzją z dnia 14 kwietnia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podjął wypłatę renty rodzinnej przysługującej A. D. zgodnie z wnioskiem jej ówczesnego opiekuna prawnego E. K. na wskazany przez nią rachunek bankowy. Pomimo faktu, iż w kwietniu 2012 r. E. K. zaprzestała sprawować opiekę prawną nad małoletnią A., należne jej środki z renty rodzinnej wpływały nadal na rachunek bankowy, w którym jako opiekun prawny małoletniej figurowała właśnie ona i taka sytuacja trwała do stycznia 2015 r., kiedy to W. B. (1) postanowił uregulować zaistniałą sytuację. Wbrew jednak twierdzeniom organu rentowego, **E. K. nigdy nie pobrała świadczeń należnych małoletniej z prowadzonego na jej [czyli A.] rzecz rachunku bankowego.** Oczywistym w niniejszej sprawie jest fakt, że E. K. do stycznia 2015 r. nie poinformowała organu rentowego o fakcie zaprzestania opieki prawnej nad małoletnią, ale w całym okresie objętym zaskarżoną decyzją **nie dokonała ona ani jednej wypłaty** z rachunku bankowego prowadzonego na rzecz małoletniej. Godnym podkreślenia jest również kwestia, że o fakcie wpływania środków z renty rodzinnej na konto prowadzone na rzecz małoletniej wiedział jej opiekun prawny W. B. (1). Co istotne, potwierdził on jednoznacznie, że w całym spornym **okresie nie doszło do żadnego uszczuplenia środków zgromadzonych na koncie małoletniej**, a tym samym nie doszło do jej pokrzywdzenia. Skoro zatem wnioskodawczyni nie pobrała świadczenia należnego A. D., brak jest podstaw do żądania przez organ rentowy odsetek w zakresie objętym decyzją.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i zwolnił E. K. z obowiązku zwrotu świadczenia należnego A. D. za okres od 1 maja 2012 roku do 31 stycznia 2015 roku w kwocie 17 767 (siedemnaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt siedem) złotych 3 (trzy) grosze i odsetek za okres od 26 maja 2012 roku do 13 lutego 2015 roku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji, wyrazić zgodę na wypożyczenie pełnomocnikowi ZUS akt rentowych,